

**TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH**

T U W

02-793 Warszawa, ul. Raabego 13
tel. (0-22) 649 73 87, fax (0-22) 649 73 89

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA MIENIA
OD WSZYSTKICH RYZYK**

Postanowienia ogólne	§ 1
Definicje	§ 2
Przedmiot umowy ubezpieczenia	§ 3
Zakres umowy ubezpieczenia	§ 4
Wyłączenia odpowiedzialności Towarzystwa	§ 5
Zawarcie umowy ubezpieczenia	§ 7
Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego	§ 8
Czas trwania odpowiedzialności Towarzystwa	§ 9
Suma ubezpieczenia	§ 10
Składka za ubezpieczenie	§ 12
Składka za ubezpieczenie systemem sum zmiennych	§ 13
Obowiązki Towarzystwa	§ 14
Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego w przypadku zajścia wypadku	§ 15
Ustalenie wysokości i rozmiaru szkody	§ 16
Ustalenie wysokości odszkodowania	§ 18
Wyplata odszkodowania	§ 20
Roszczenia regresowe	§ 21
Rozpatrywanie odwołań, skarg i zażaleń	§ 22
Załącznik „Wymogi zabezpieczenia mienia objętego ubezpieczeniem”	

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia, zwanych dalej OWU, Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” zwane dalej Towarzystwem, zawiera z Ubezpieczającym umowę ubezpieczenia mienia od wszystkich ryzyk.
2. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek. W takiej sytuacji postanowienia OWU dotyczące Ubezpieczającego odnoszą się do Ubezpieczonego, z wyjątkiem obowiązku zapłaty składki ubezpieczeniowej.
3. Zarzut Towarzystwa mający wpływ na jego odpowiedzialność może być podniesiony również przeciwko Ubezpieczonemu.
4. W porozumieniu z Ubezpieczającym, do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU z zastrzeżeniem, że wszelkie zmiany będą pisemnie odnotowane na polisie w formie klauzul lub załączników do polisy.

Definicje

§ 2

Użyte w OWU określenia oznaczają:

- 1) akt terrorystyczny – działania przeprowadzone grupowo lub indywidualnie przez jakiegokolwiek osoby lub grupy osób działających samodzielnie, ewentualnie w imieniu lub w związku z jakąkolwiek organizacją, organizacjami, rządem lub rządami, podjęte z celów politycznych, ekonomicznych, ideologicznych, religijnych, etnicznych z zamiarem zastraszenia całości lub

- części społeczeństwa lub z zamiarem wpływu na jakiegokolwiek rząd,
- 2) budowle – trwale związane z gruntem obiekty budowlane nie będące budynkami wraz z instalacjami i urządzeniami, stanowiące całość użytkową i spełniające przeznaczone im funkcje,
- 3) budynki – trwale związane z gruntem obiekty budowlane wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, wydzielone z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadające fundamenty i dach,
- 4) dozór – czynności wynikające z zawartej umowy dotyczące ochrony mienia realizowane w formie bezpośredniej ochrony fizycznej lub zabezpieczenie techniczne polegające na montażu urządzeń i systemów alarmowych sygnalizujących zagrożenie chronionego mienia wyznaczonym służbom patrolowo-interwencyjnym,
- 5) dym – zawiesina cząsteczek w gazie będąca bezpośrednim skutkiem spalania; za szkodę uważa się bezpośrednie uszkodzenie lub zniszczenie spowodowane przez dym nagle i niespodziewanie wydobywający się ze znajdujących się w miejscu ubezpieczenia urządzeń paleniskowych, instalacji i urządzeń elektrycznych, suszących lub grzewczych, eksploatowanych zgodnie z ich przeznaczeniem, przepisami technicznymi i przeciwpożarowymi,
- 6) franszyza redukcyjna – ustalona w umowie ubezpieczenia kwota lub wartość procentowa, o jaką będzie pomniejszana wysokość każdego odszkodowania; istnieje możliwość wykupienia franszyzy redukcyjnej po opłaceniu dodatkowej składki,
- 7) graffiti – zabrudzenie poprzez pomalowanie, bez zgody Ubezpieczającego, całości lub części powierzchni przedmiotu ubezpieczenia różnego rodzaju napisami lub rysunkami,
- 8) katastrofa budowlana – nie zamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego (tj. budynku albo budowli) lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów; wystąpienie katastrofy budowlanej winien stwierdzić właściwy organ,
- 9) kradzież stałych elementów budynku – zabór, po uprzednim demontażu z użyciem narzędzi: elementów windy, instalacji rozmieszczonych wewnątrz lub na zewnątrz budynku,
- 10) kradzież z włamaniem – dokonanie zaboru mienia z pomieszczeń, po uprzednim usunięciu siłą lub przy pomocy narzędzi pozostawiających ślady włamania istniejących zabezpieczeń lub po otworzeniu istniejących zabezpieczeń przy użyciu podrobionego lub dopasowanego klucza, bądź klucza oryginalnego, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek włamania do innego pomieszczenia lub w wyniku rabunku,
- 11) lokal – wydzielona trwałymi ścianami w obrębie budynku izba lub zespół izb, które przeznaczone są do działalności gospodarczej Ubezpieczającego,
- 12) miejsce strzeżone – miejsce objęte dozorem w formie bezpośredniej ochrony fizycznej,

- 13) mienie osób trzecich – mienie stanowiące własność osób trzecich, a przyjęte przez Ubezpieczającego:
  - a) w celu wykonania usługi,
  - b) do sprzedaży komisowej,
- 14) mienie prywatne pracowników – odzież, obuwie, przedmioty osobistego użytku oraz narzędzia i materiały pracowników Ubezpieczającego niezbędne do wykonywania pracy zleconej przez Ubezpieczającego, z wyłączeniem wartości pieniężnych, dokumentów oraz pojazdów mechanicznych,
- 15) mienie przyjęte do użytkowania – mienie, z którego korzysta Ubezpieczający w ramach umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub innego rodzaju umowy o podobnym charakterze,
- 16) nadubezpieczenie – gdy suma ubezpieczenia jest wyższa od wartości przedmiotu ubezpieczenia,
- 17) nakłady inwestycyjne – koszty poniesione w związku z modernizacją, adaptacją, remontem i wyposażeniem lokalu, na stałe elementy budynku/lokalu, takie jak: wykładziny ścienne, podłogowe, sufitowe i inne,
- 18) niedoubezpieczenie i zasada proporcji – gdy suma ubezpieczenia jest niższa od wartości przedmiotu ubezpieczenia, wysokość ustalonego odszkodowania ulega zmniejszeniu proporcjonalnie w stosunku, w jakim suma ubezpieczenia pozostaje do wartości przedmiotu ubezpieczenia w dniu szkody (zasada proporcji), z zastrzeżeniem postanowień § 19 ust. 2; zasada proporcji ma zastosowanie przy ubezpieczeniu systemem sum stałych lub systemem sum zmiennych,
- 19) osuwanie i zapadanie się ziemi, z tym, że:
  - a) za osuwanie się ziemi uważa się ruch ziemi na stokach lub zboczach naturalnych,
  - b) za zapadanie się ziemi uważa się obniżenie terenu z powodu zawalenia się podziemnych pustych przestrzeni w gruncie, które powstały w sposób naturalny,
- 20) przedmioty i środki nietrwałe – mienie do własnego użytku Ubezpieczającego, tj. przedmioty służące do bieżącej pracy oraz środki przeznaczone do zachowania higieny i czystości, nie będące środkami trwałymi lub obrotowymi,
- 21) przepięcie – gwałtowne zmiany napięcia występującego w sieci elektrycznej zainstalowanej u Ubezpieczającego, powodujące uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia,
- 22) rabunek – zabór mienia w celu przywłaszczenia dokonany z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby jej natychmiastowego użycia wobec Ubezpieczającego lub innej osoby uprawnionej przez Ubezpieczającego do sprawowania nadzoru nad przedmiotem ubezpieczenia,
- 23) rzeczoznawca – osoba mająca wysokie kwalifikacje i udokumentowane doświadczenie w określonej dziedzinie i specjalności zawodowej,
- 24) stopień zużycia – określone procentowo ograniczenie zdolności użytkowych, funkcjonalnych lub technologicznych budynku, budowli, elementu budowlanego, maszyny lub urządzenia, ustalane w oparciu o normy zużycia stosowane w Towarzystwie,
- 25) suma ubezpieczenia – określona w umowie ubezpieczenia górna granica odpowiedzialności Towarzystwa w odniesieniu do przedmiotu ubezpieczenia,
- 26) szkoda – uszczerbek majątkowy polegający na utracie, zniszczeniu lub uszkodzeniu mienia objętego ochroną ubezpieczeniową, powstały bezpośrednio w wyniku wypadku, za który Towarzystwo ponosi odpowiedzialność,
- 27) środek transportu wewnętrznego – pojazd lądowy przeznaczony do załadunku lub transportu towaru, nie podlegający obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej,
- 28) środki obrotowe – towary, surowce, materiały w przerobie, półfabrykaty, wyroby gotowe, materiały pomocnicze, opakowania,
- 29) środki trwałe – mienie służące do prowadzenia działalności gospodarczej ujęte przez Ubezpieczającego w ewidencji środków trwałych,
- 30) trzęsienie ziemi – naturalne, krótkie i gwałtowne wstrząsy lub serie wstrząsów, powstałe pod powierzchnią Ziemi i rozchodzące się w postaci fal sejsmicznych od ośrodka – epicentrum, znajdującego się na powierzchni, gdzie drgania są najsilniejsze,
- 31) Ubezpieczający – podmiot będący członkiem Towarzystwa lub przystępujący do Towarzystwa będący osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, który zawarł umowę ubezpieczenia na podstawie OWU,
- 32) Ubezpieczony – podmiot, na którego rachunek zawarta została umowa ubezpieczenia na podstawie OWU,
- 33) wartości pieniężne – krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę z wyjątkiem czeków i weksli, elektroniczne instrumenty płatnicze, w szczególności karty płatnicze, bilety na środki publicznego transportu zbiorowego, karty telefoniczne oraz złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne i perły, a także platyna i inne metale z grupy platynowców,
- 34) wartość księgowa brutto – księgową wartość początkową środków trwałych, z uwzględnieniem obowiązujących przeszacowań,
- 35) wartość księgowa netto – księgową wartość początkową środków trwałych, po dokonaniu odpisów amortyzacyjnych, z uwzględnieniem obowiązujących przeszacowań,
- 36) wartość odtworzeniowa – wartość odpowiadającą kosztowi budowy lub wyprodukowania nowego środka trwałego, ale nie ulepszanego, z uwzględnieniem takich samych parametrów technicznych, wymiarów, konstrukcji, materiałów,
- 37) wartość rzeczywista – wartość odtworzeniową pomniejszoną o stopień zużycia,
- 38) wybuch – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, płynów lub pary, wywołana ich właściwością rozprzestrzeniania się. W odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego typu zbiorników, warunkiem uznania wypadku

- za spowodowany wybuchem jest aby ściany naczyń i zbiorników uległy zniszczeniu w takich rozmiarach, iż wskutek ujścia gazów, płynów lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; za spowodowany wybuchem uważa się również wypadek powstały wskutek implozji,
- 39) wypadek – nagłe, niepewne zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, niezależną od woli Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, powodujące powstanie szkody w mieniu,
  - 40) zabezpieczenia przeciwprzepięciowe – urządzenia służące jako środki ochronne (stabilizatory napięcia itp.) przeciwko skutkom zmiany napięcia w sieci elektrycznej,
  - 41) zamek atestowany – zamek posiadający atest Instytutu Mechaniki Precyzyjnej,
  - 42) zamek wielozastawkowy – zamek, do którego klucz posiada więcej niż dwa nacięcia prostopadłe do pióra klucza.

Przedmiot umowy ubezpieczenia

§ 3

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest mienie, stanowiące własność Ubezpieczającego, bądź będące w jego posiadaniu na podstawie odpowiedniego tytułu prawnego, ewidencjonowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz mienie prywatne pracowników.
2. Mieniem określonym w ust. 1 są:
  - 1) środki trwałe
    - a) budynki i budowle,
    - b) urządzenia, maszyny, narzędzia produkcyjne i inne wyposażenie oraz środki transportu wewnętrznego,
  - 2) przedmioty i środki nietrwałe,
  - 3) środki obrotowe,
  - 4) szyby i inne przedmioty szklane, będące częścią budynków, budowli lub lokali objętych ubezpieczeniem lub stanowiące wyposażenie bądź urządzenie, zamontowane na stałe zgodnie z ich przeznaczeniem,
  - 5) mienie osób trzecich,
  - 6) wartości pieniężne,
  - 7) nakłady inwestycyjne,
  - 8) mienie prywatne pracowników,
  - 9) inne mienie, o ile tak uzgodniono w umowie ubezpieczenia.
3. Ubezpieczeniem objęte jest tylko to mienie, które wskazano we wniosku o ubezpieczenie i wymieniono w umowie ubezpieczenia z określeniem sumy oraz miejsca ubezpieczenia.
4. Mienie prywatne pracowników jest objęte ubezpieczeniem w każdym miejscu pracy, wykonywanej na polecenie Ubezpieczającego.

Zakres umowy ubezpieczenia

§ 4

1. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody w ubezpieczonym mieniu, powstałe w wyniku wypadku zaistniałego w miejscu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień § 5–6.
2. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu wskutek akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem objętym umową ubezpieczenia.
3. W ramach umowy ubezpieczenia Towarzystwo zwraca Ubezpieczającemu, w granicach sumy ubezpieczenia poniesione przez niego:
  - 1) koszty wynikłe z zastosowania dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne,
  - 2) koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie w ubezpieczonym mieniu do wysokości 10% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 100 000 PLN.

Wyłączenia odpowiedzialności Towarzystwa

§ 5

Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności, jeżeli szkoda powstała wskutek:

- 1) winy umyślnej Ubezpieczającego,
- 2) rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności,
- 3) samowolnego przerwania lub niepodjęcia pracy przez osoby zatrudnione przez Ubezpieczającego.

§ 6

1. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje:
  - 1) budynków i budowli przeznaczonych do rozbiórki oraz znajdującego się w nich mienia,
  - 2) budynków wzniesionych z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa,
  - 3) budynków podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu,
  - 4) budynków i budowli w trakcie modernizacji, przebudowy, remontu, które zgodnie z obowiązującym prawem wymagają zgłoszenia do właściwych instytucji, chyba że Towarzystwo zostało powiadomione o tym fakcie i nie zgłosiło zastrzeżeń,
  - 5) wszelkich podziemnych i nadziemnych linii przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, sygnałów telefonicznych, telegraficznych oraz wszelkich sygnałów komunikacyjnych zarówno audio, jak i wizualnych, włączając przewody, kable, słupy, pylony, mierniki, wieże i jakiegokolwiek wyposażenie, które może towarzyszyć takim konstrukcjom, w tym podstacje wszelkiego rodzaju, z wyjątkiem znajdujących się w miejscu ubezpieczenia,

- 6) wszelkich budowli wodnych, np. zbiorników wodnych, tam, nabrzeży, falochronów, mól, kanałów, rowów melioracyjnych, chyba że Towarzystwo wyraziło zgodę,
  - 7) wszelkich dróg, ulic, placów oraz budowli inżynierskich dróg, ulic i placów, chyba że Towarzystwo wyraziło zgodę,
  - 8) pojazdów i maszyn szynowych, wówczas, gdy opuszczają miejsce ubezpieczenia,
  - 9) pojazdów i maszyn wodnych i powietrznych,
  - 10) pojazdów i maszyn rolniczych poza miejscem ubezpieczenia,
  - 11) pojazdów mechanicznych podlegających obowiązkowi rejestracji, chyba że stanowią środki obrotowe lub mienie osób trzecich,
  - 12) namiotów, szklarni, inspektów oraz znajdującego się w nich mienia,
  - 13) szyb i przedmiotów szklanych nie będących częścią budynku, budowli lub lokalu lub nie stanowiących wyposażenia bądź urządzenia zamontowanych na stałe zgodnie z ich przeznaczeniem,
  - 14) gruntów, upraw i innej roślinności, drzew, krzewów, zwierząt,
  - 15) złożów geologicznych w pokładach naturalnych,
  - 16) sprzętu elektronicznego, programów komputerowych oraz wszelkich nośników danych, chyba że stanowią środki obrotowe,
  - 17) papierów wartościowych z wyjątkiem wartości pieniężnych,
  - 18) akt, dokumentów, rękopisów, planów, projektów, modeli wzorcowych, danych zawartych na nośnikach danych,
  - 19) części i materiałów, które należy wymienić na skutek zużycia w eksploatacji lub podlegających okresowej wymianie w ramach konserwacji (takich jak: formy, matryce, pasy, opony),
  - 20) mienia skonfiskowanego lub czasowo przejętego przez uprawnione organy,
  - 21) mienia, którego nabycie zostało potwierdzone fałszywymi dowodami zakupu, wprowadzonym do obrotu niezgodnie z prawem albo w mieniu, na którego posiadanie Ubezpieczający nie ma zezwolenia wymaganego przez prawo,
  - 22) mienia, które jest przeterminowane lub które nie posiada aktualnego, obowiązkowego atestu wydanego przez uprawniony do tego organ,
  - 23) mienia przeznaczonego na złom lub do likwidacji,
  - 24) mienia znajdującego się na wolnym powietrzu, o ile nie umówiono się inaczej,
  - 25) mienia przechowywanego lub użytkowanego niezgodnie z jego przeznaczeniem lub wymaganiami producenta,
  - 26) mienia znajdującego się w podziemiu w kopalniach,
  - 27) mienia znajdującego się poza miejscem ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień pkt 28 i 29,
  - 28) mienia podczas transportu, załadunku oraz rozładunku, z wyjątkiem wartości pieniężnych,
  - 29) mienia prywatnego pracowników poza miejscem pracy.
2. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
    - 1) które łącznie nie przekraczają wysokości ustalonej w umowie franszyzy redukcyjnej,
    - 2) wyrządzone pod wpływem alkoholu, środków odurzających, psychotropowych lub innych podobnie działających, przez Ubezpieczającego lub osoby, za które ponoszą oni odpowiedzialność,
    - 3) powstałe podczas obsługi maszyn lub urządzeń przez Ubezpieczającego lub osoby, za które ponoszą oni odpowiedzialność, nie posiadających wymaganych uprawnień lub odpowiedniego przeszkolenia, o ile posiadanie takich uprawnień jest wymagane,
    - 4) powstałe wskutek działań wojennych, stanu wyjątkowego, strajku, buntu, rozruchów, rewolucji, powstania, zamieszek cywilnych i wojskowych, wojny domowej, sabotażu,
    - 5) spowodowane reakcją jądrową, skażeniem radioaktywnym, skażeniem środowiska lub zanieczyszczeniem, w tym odpadami przemysłowymi,
    - 6) spowodowane wybuchem wywołanym przez Ubezpieczającego w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych lub innych oraz w silnikach cieplnych, gdy wybuch związany jest z ich działaniem,
    - 7) będące następstwem poddania w procesie technologicznym ubezpieczonego mienia działaniu ognia, ciepła lub innych czynności w celu jego przekształcenia w trakcie procesu technologicznego (procesu wytwarzania),
    - 8) powstałe wskutek nieprzestrzegania przez Ubezpieczającego zastrzeżeń w umowie ubezpieczenia wymogów zabezpieczenia mienia, mających na celu zapobieganie powstaniu lub zwiększeniu szkody, a także ogólnie obowiązujących przepisów prawa,
    - 9) powstałe w wyniku przerwy w świadczeniu usług telekomunikacyjnych oraz w dostawie energii elektrycznej, ciepłej, wody, gazu lub innych mediów,
    - 10) z chwilą zakończenia lub przerwania prowadzenia działalności gospodarczej w miejscu ubezpieczenia na okres dłuższy niż 30 dni, chyba, że Towarzystwo zostało powiadomione o tym fakcie i wyraziło zgodę na kontynuację ubezpieczenia,
    - 11) spowodowane osuwaniem lub zapadaniem się gruntu wskutek działalności człowieka, w tym szkody powstałe w wyniku prowadzonych robót ziemnych lub działalności górniczej,
    - 12) powstałe wskutek przemarzania lub przenikania wód gruntowych i opadowych przez fundamenty, ściany, posadzki, stropy,
    - 13) powstałe wskutek pocenia się rur lub nawilgacania pomieszczeń w wyniku nieszczelności urządzeń wodno-kanalizacyjnych, grzewczych, technologicznych,
    - 14) powstałe wskutek zalania, jeśli powodem był zły stan techniczny lub wadliwa konserwacja (dachu, instalacji, rynien, stolarki okiennej, drzwiowej lub innych elementów) ubezpieczanego budynku lub

- budowli albo budynku lub budowli z ubezpieczanym mieniem, a także powstałe wskutek zalania przez niezabezpieczone lub nieszczelne otwory; niniejszego wyłączenia nie stosuje się, o ile za wypadek powodujący szkodę odpowiedzialność nie ponosi Ubezpieczający lub Ubezpieczony,
- 15) powstałe wskutek zalania w mieniu przechowywanym w pomieszczeniach znajdujących się poniżej poziomu gruntu, jeżeli mienie to było składowane poniżej 14 cm nad podłogą, z wyjątkiem szkód spowodowanych wyłącznie zalaniem bezpośrednio z góry,
  - 16) spowodowane wadami projektowymi, materiałowymi,
  - 17) spowodowane błędami wykonawczymi w produkcji, wadliwej obsłudze, awarii maszyny, wad ukrytych,
  - 18) spowodowane wadliwą konserwacją lub powstałe w wyniku zaniechania wymaganej konserwacji lub niedokonywania przeglądów,
  - 19) powstałe na skutek cofnięcia się ścieków, jeżeli nie zastosowano zaworów zwrotnych w instalacji kanalizacyjnej, o ile na Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym spoczywał obowiązek zainstalowania takich zaworów,
  - 20) spowodowane działaniem wiatru o sile mniejszej, niż 17 m/s; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane działaniem wiatru tylko wówczas, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono w tym samym czasie inne szkody spowodowane tą samą przyczyną,
  - 21) spowodowane mikroorganizmami, roślinami, pleśnią lub innym grzybem,
  - 22) powstałe wskutek naturalnego zużycia mienia, powolnego działania czynników biologicznych, geologicznych lub wady ukrytej,
  - 23) procesami chemicznymi lub fizycznymi zachodzącymi wewnątrz ubezpieczonego mienia, o ile ich przyczyną nie są wypadki objęte ochroną ubezpieczeniową,
  - 24) spowodowane ciągłą emisją dymu powstałego poza miejscem ubezpieczenia,
  - 25) spowodowane działaniem prądu elektrycznego, z wyjątkiem:
    - a) zdarzeń których następstwem jest wypadek objęty ochroną ubezpieczeniową,
    - b) szkód powstałych wskutek przepięcia, o ile uszkodzone mienie posiadało zabezpieczenia przeciwprzepięciowe,
  - 26) powstałe w wyniku próbnego użycia (próby ciśnieniowe) urządzeń tryskaczowych,
  - 27) graffiti,
  - 28) kradzieży, kradzieży z włamaniem, gdy Ubezpieczający lub Ubezpieczony nie spełnił wymogów określonych w Załączniku „Wymogi zabezpieczenia mienia objętego ubezpieczeniem”,
  - 29) powstałe wskutek defraudacji, fałszerstwa, oszustwa, podstępu, poświadczenia nieprawdy, sprzeniewierzenia, szantażu, wprowadzenia w błąd, wykorzystania pozostawienia w błędzie, wyłudzenia,
  - 30) spowodowane uszkodzeniem lub utratą mienia w niewyjaśniony sposób,
  - 31) ujawnione w trakcie inwentaryzacji mienia,
  - 32) powstałe wskutek niewykonania obowiązków wynikających z zawartej umowy jeżeli miało to wpływ na powstanie lub zwiększenie rozmiarów szkody.
3. O ile nie umówiono się inaczej, ubezpieczeniem nie są objęte szkody spowodowane:
    - 1) aktem terrorystycznym,
    - 2) katastrofą budowlaną,
    - 3) kradzieżą z włamaniem lub rabunkiem,
    - 4) kradzieżą stałych elementów budynku, ogrodzeń, płotów, parkanów, bram zewnętrznych.
  4. Towarzystwo nie pokrywa kosztów usunięcia wad materiałowych oraz kosztów konserwacji i utrzymania w stanie koniecznym do prawidłowego funkcjonowania mienia.
  5. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje następstw szkody, takich jak: zwiększone koszty działalności, kary umowne lub inne zobowiązania pieniężne.
  6. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje strat finansowych, takich jak: utrata zysku lub przychodu.
  7. Zakres ochrony nie obejmuje odpowiedzialności za wypadki nie mające wpływu na użyteczność mienia, a pozostawiające wrażenia estetyczne, takie jak: poplamienie, zadrapanie, wgniecenie, wybrzuszenie, odpadnięcie części przedmiotu.
  8. Towarzystwo dodatkowo wyłącza z zakresu ubezpieczenia wszelkie szkody bezpośrednie i pośrednie powstałe w związku z obliczaniem, porównywaniem, różnicowaniem, porządkowaniem lub przetwarzaniem danych.

Zawarcie umowy ubezpieczenia

§ 7

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie pisemnego wniosku, sporządzonego na formularzu Towarzystwa, wypełnionego i złożonego przez Ubezpieczającego w Towarzystwie, bądź u osoby upoważnionej przez Towarzystwo do przyjmowania wniosków o ubezpieczenie i zawierania umów ubezpieczenia.
2. W przypadku, gdy wniosek nie zawiera danych określonych w formularzu Towarzystwa lub został sporządzony wadliwie, albo dla zawarcia umowy ubezpieczenia niezbędne są dodatkowe informacje, Ubezpieczający zobowiązany jest do uzupełnienia wniosku na pisemne wezwanie Towarzystwa.
3. Jeżeli Towarzystwo zawarło umowę ubezpieczenia pomimo braku odpowiedzi Ubezpieczającego lub jego przedstawiciela na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
4. Towarzystwo potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia polisą.

Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego

§ 8

1. Na Ubezpieczającym oraz na Ubezpieczonym, który wie o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek, spoczywa obowiązek:
  - 1) podania wszystkich znanych sobie okoliczności, o które Towarzystwo zapytywało w formularzu wniosku o ubezpieczenie lub innych pismach przed zawarciem umowy ubezpieczenia oraz zawiadomienia o wystąpieniu zmian tych okoliczności niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości,
  - 2) informowania niezwłocznie Towarzystwa o zajściu okoliczności zwiększających prawdopodobieństwo wypadku, takich jak:
    - a) zmiana profilu i zakresu prowadzonej działalności,
    - b) usunięcie, zmiana stanu lub awaria zabezpieczeń zgłoszonych we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia,
    - c) rozpoczęcie remontu, modernizacji lub przebudowy ubezpieczonego mienia lub obiektu z ubezpieczonym mieniem,
    - d) zakończenie, przerwanie na okres dłuższy niż 30 dni prowadzonej działalności,
    - e) utrata kluczy, sterowników, kart dostępu do miejsca przechowywania ubezpieczonego mienia,
  - 3) przestrzegania ogólnie obowiązujących przepisów prawa budowlanego, ochrony przeciwpożarowej, budowy i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywania dozoru technicznego nad tymi urządzeniami, ochrony osób i mienia, rachunkowości, podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego.
2. Ubezpieczający obowiązany jest informować Towarzystwo o zmianach adresu, w przeciwnym razie pisma Towarzystwa wysyłane pod ostatni znany adres wywołują skutki prawne od chwili, w której doszłyby, gdyby Ubezpieczający nie zmienił adresu.
3. Jeżeli Ubezpieczający podał niezgodne ze stanem faktycznym okoliczności lub zataił fakty istotne do oceny ryzyka, Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności, chyba że okoliczności te nie mają wpływu na zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia wypadku objętego ochroną.
4. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek wskazany w ust. 1 pkt 1, 2 i ust. 2 ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.
5. Jeżeli Ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek, wówczas obowiązany jest poinformować Ubezpieczonego o treści zawartej umowy.

Czas trwania odpowiedzialności Towarzystwa

§ 9

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy lub na okres krótszy (ubezpieczenie krótkoterminowe).
2. O ile nie umówiono się inaczej odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się od dnia wskazanego w polisie, jednak nie wcześniej niż od dnia następnego po opłaceniu składki lub jej pierwszej raty.
3. Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, lub w terminie 7 dni jeżeli jest przedsiębiorcą, licząc od dnia jej zawarcia, jednak wyłącznie w przypadku zawarcia umowy na okres dłuższy niż 6 miesięcy.
4. Ubezpieczający może rozwiązać umowę ubezpieczenia z zachowaniem 7-dniowego terminu wypowiedzenia, w razie nieudzielenia przez Towarzystwo Ubezpieczającemu lub Ubezpieczonemu informacji przewidzianych przepisami prawa dotyczących umowy ubezpieczenia, o które Ubezpieczający lub Ubezpieczony zwrócił się na piśmie.
5. Towarzystwo może rozwiązać umowę ubezpieczenia:
  - 1) z zachowaniem 7-dniowego terminu wypowiedzenia, w razie:
    - a) zawinione go spowodowania wypadku przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego,
    - b) uzasadnionego podejrzenia wyłudzenia lub usiłowania wyłudzenia odszkodowania przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli Towarzystwo złożyło w tej sprawie zawiadomienie do organów ścigania,
  - 2) ze skutkiem natychmiastowym – jeżeli Towarzystwo ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki za ubezpieczenie lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została opłacona w terminie.
6. W razie opłacenia składki ubezpieczeniowej w ratach, niezapłacenie w terminie kolejnej raty składki powoduje ustanie odpowiedzialności Towarzystwa, jeżeli po upływie terminu Towarzystwo wezwało Ubezpieczającego do zapłaty z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.
7. Każda ze stron może rozwiązać umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w terminie 14 dni od zgłoszenia przez drugą stronę żądania zmiany wysokości składki w związku z ujawnieniem okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania wypadku.
8. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa i obowiązki z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, z wyjątkiem środków obrotowych. Przeniesienie tych praw wymaga zgody Towarzystwa.
9. Jeżeli prawa i obowiązki, o których mowa w ust. 8 nie zostały przeniesione na nabywcę tego przedmiotu,

- stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
10. W razie przejścia praw z umowy ubezpieczenia zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki za ubezpieczenie przypadające za czas do chwili przejścia własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
  11. Umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu:
    - 1) z upływem okresu ubezpieczenia,
    - 2) z wyczerpaniem się sumy ubezpieczenia,
    - 3) z dniem odstąpienia od umowy lub z upływem okresu jej wypowiedzenia,
    - 4) z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę, o ile nie umówiono się inaczej,
    - 5) z dniem zakończenia lub przerwania na okres dłuższy niż 30 dni prowadzenia działalności przez Ubezpieczającego.
  12. Umowa ubezpieczenia może ulec rozwiązaniu z chwilą ustania członkostwa w Towarzystwie.

Suma ubezpieczenia

§ 10

1. Górną granicą odpowiedzialności Towarzystwa jest suma ubezpieczenia określona odrębnie dla każdego przedmiotu/rodzaju mienia.
  2. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać najwyższej, przewidywanej wartości ubezpieczonego mienia w okresie ubezpieczenia, ustalonej zgodnie z postanowieniami § 11 ust. 2 pkt 1–4, gdy mienie jest ubezpieczone na sumy stałe.
  3. Suma ubezpieczenia środków obrotowych powinna odpowiadać maksymalnej dziennej wartości przewidywanej w okresie ubezpieczenia, gdy mienie jest ubezpieczone na sumy zmienne.
  4. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać maksymalnej przewidywanej przez Ubezpieczającego szkodzie w wyniku jednego zdarzenia, gdy mienie jest ubezpieczone na pierwsze ryzyko.
  5. Suma ubezpieczenia może obejmować podatek VAT, pod warunkiem zgłoszenia we wniosku o ubezpieczenie.
  6. Suma ubezpieczenia ulega zmniejszeniu o każdorazowo wypłacone odszkodowanie.
  7. Suma ubezpieczenia może zostać podwyższona w przypadku wzrostu wartości ubezpieczonego mienia lub uzupełniona do pierwotnej wysokości, jeśli zmniejszyła się o odszkodowania wypłacone w czasie trwania ubezpieczenia.
  8. Podwyższenie, uzupełnienie sumy ubezpieczenia w trwającym okresie ubezpieczenia następuje na wniosek Ubezpieczającego od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki.
  9. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi wzrost wartości mienia ubezpieczonego systemem sum stałych, Ubezpieczający obowiązany jest dokonać doubezpieczenia tego mienia.
1. W zależności od rodzaju, mienie może być ubezpieczone:
    - 1) na sumy stałe – mienie określone w § 3 ust. 2 pkt 1–4,
    - 2) na sumy zmienne – mienie określone w § 3 ust. 2 pkt 3, z zastrzeżeniem, że wartość środków obrotowych nie może być niższa, niż 100 000 PLN,
    - 3) na pierwsze ryzyko – mienie określone w § 3 ust. 2 pkt 3–8.
  2. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający odrębnie dla każdego rodzaju mienia według jednej z następujących wartości:
    - 1) dla budynków, budowli, urządzeń, maszyn, narzędzi produkcyjnych, wyposażenie zakładów, lokali, biur, gabinetów i innych obiektów użyteczności publicznej, oraz środków transportu wewnętrznego, a także nakładów inwestycyjnych:
      - a) odtworzeniowej – jeżeli stopień zużycia nie przekracza 50%,
      - b) rzeczywistej,
      - c) księgowej brutto – jeżeli stopień amortyzacji nie przekracza 50%,
      - d) księgowej netto,
    - 2) dla przedmiotów i środków nietrwałych – według ceny nabycia,
    - 3) dla środków obrotowych – według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia,
    - 4) dla szyb i innych przedmiotów szklanych – według ceny nabycia, łącznie z kosztami ich zamontowania; jeżeli zgłoszony do ubezpieczenia przedmiot posiada napisy, znaki reklamowe lub informacyjne, koszt ich odtworzenia powinien być uwzględniony w sumie ubezpieczenia,
    - 5) dla mienia prywatnego pracowników suma ubezpieczenia powinna stanowić iloczyn średniej wartości mienia przypadającego na jednego pracownika i liczby zatrudnionych pracowników,
    - 6) dla wartości pieniężnych mogą być ubezpieczone według następujących wartości:
      - a) krajowe znaki pieniężne – według wartości nominalnej,
      - b) zagraniczne znaki pieniężne – według wartości nominalnej przeliczonej na złote polskie według średniego kursu NBP z dnia zawarcia umowy ubezpieczenia,
      - c) dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę – według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia,
    - 7) mienie stanowiące własność osób trzecich, przyjęte przez Ubezpieczającego w celu:
      - a) wykonania usługi winno być ubezpieczone według wartości określonej w dowodzie przyjęcia, powiększonej o poniesione koszty usługi, jednak wartość ta nie może być większa, niż aktualna wartość rynkowa przedmiotu ubezpieczenia uwzględniająca okres jego użytkowania,
      - b) sprzedaży komisowej winno być ubezpieczone według wartości określonej w dowodzie przyjęcia, pomniejszonej o prowizję komisową, jednak

wartość ta nie może być większa, niż aktualna wartość rynkowa przedmiotu ubezpieczenia uwzględniająca okres jego użytkowania.

Składka za ubezpieczenie

§ 12

1. Składkę ubezpieczeniową ustala się w oparciu o obowiązującą w dniu zawarcia umowy Taryfę Stawek do „Ogólnych Warunków Ubezpieczenia mienia od wszystkich ryzyk” uwzględniając: wysokość sumy ubezpieczenia, dotychczasowy przebieg ubezpieczenia, przedmiot i zakres ubezpieczenia, rodzaj ubezpieczonego mienia, rodzaj stosowanych środków zabezpieczenia, warunki płatności składki oraz przeprowadzoną ocenę ryzyka.
2. Kryteria określone w ust. 1 mogą powodować zwiększenie lub zmniejszenie składki.
3. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia wypadku, Towarzystwo może zażądać zwiększenia składki, z zastrzeżeniem §9 ust. 7, od momentu, gdy zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak, niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia.
4. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych od określonych w OWU, wysokość składki ustalana jest indywidualnie w uzgodnieniu z Ubezpieczającym.
5. Na wniosek Ubezpieczającego składka może być rozłożona na raty.
6. Termin płatności kolejnych rat składki i ich wysokość Towarzystwo określa w polisie.
7. Dniem zapłaty składki lub raty jest dzień:
  - 1) uznania rachunku bankowego Towarzystwa pełną kwotą należnej składki lub dzień wpłacenia pełnej kwoty należnej składki w kasie Towarzystwa,
  - 2) wręczenia pełnej kwoty należnej składki pośrednikowi ubezpieczeniowemu odpowiednio umocowanemu przez Towarzystwo.
8. W ubezpieczeniach krótkoterminowych składka płatna jest jednorazowo.
9. Składka za zawarcie umowy uzupełniającej naliczana jest proporcjonalnie do końca okresu ubezpieczenia (metodą „pro rata temporis”).
10. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem ust. 12.
11. Zwrot składki, o którym mowa w ust. 10 następuje na pisemny wniosek Ubezpieczającego po przedłożeniu dokumentu potwierdzającego wygaśnięcie stosunku ubezpieczenia oraz oryginału polisy.
12. Zwrot składki nie przysługuje, gdy:
  - 1) została wyczerpana suma ubezpieczenia na skutek wypłaty odszkodowań,
  - 2) nastąpiła wypłata odszkodowania za szkodę całkowitą.

13. Jeżeli umowa ubezpieczenia zawarta była na okres 12 miesięcy, wysokość składki podlegającej zwrotowi wynosi 1/365 kwoty składki rocznej za każdy dzień niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej, a podstawę naliczenia składki stanowi niewykorzystana suma ubezpieczenia.
14. Jeżeli umowa ubezpieczenia zawarta była na inny okres niż 12 miesięcy, zasady określone w ust. 13 stosuje się odpowiednio.
15. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia lub jej rozwiązanie nie zwalnia Ubezpieczającego od obowiązku opłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w którym Towarzystwo udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
16. Składka nie podlega indeksacji.

Składka za ubezpieczenie systemem sum zmiennych

§ 13

Na początku okresu ubezpieczenia pobierana jest minimalna składka zaliczkowa w wysokości 70% całkowitej rocznej składki wyliczonej na podstawie zadeklarowanej sumy ubezpieczenia. Po upływie okresu ubezpieczenia następuje rozliczenie składki na podstawie miesięcznych raportów Ubezpieczającego, wykazujących średnie stany zapasów w poszczególnych miesiącach. Ostateczna składka jest ustalana po zakończeniu umowy ubezpieczenia w oparciu o średnią stanu magazynowego całego okresu ubezpieczenia, poprzez podzielenie sumy średnich zapasów w poszczególnych miesiącach oraz ilości miesięcy. Minimalna składka zaliczkowa nie podlega zwrotowi.

Obowiązki Towarzystwa

§ 14

1. Towarzystwo, na żądanie Ubezpieczającego, obowiązane jest udzielić mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą jego praw i obowiązków.
2. Po otrzymaniu zawiadomienia od Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego o zaistnieniu szkody, Towarzystwo w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia obowiązane jest do poinformowania o tym fakcie Ubezpieczającego oraz do podjęcia postępowania odszkodowawczego i poinformowania Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego jakie dokumenty należy złożyć celem ustalenia odpowiedzialności lub odszkodowania.
3. Jeżeli w terminie określonym w § 20 ust. 2 i 3 Towarzystwo nie wypłaci odszkodowania, zawiadamia pisemnie poszkodowanego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania.

Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego w przypadku zajścia wypadku

§ 15

1. W przypadku zajścia wypadku którego skutkiem jest lub może być szkoda objęta zakresem ochrony, Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest do:
  - 1) niezwłocznego zawiadomienia Towarzystwa o wystąpieniu zdarzenia, jednak nie później, niż w terminie 3 dni od dnia wystąpienia szkody lub uzyskania informacji o jej powstaniu,
  - 2) nie zmieniania, bez zgody Towarzystwa, stanu faktycznego spowodowanego wypadkiem, do czasu przybycia przedstawiciela Towarzystwa, chyba że zmiana jest konieczna w celu zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiarów szkody; Towarzystwo nie może powoływać się na niniejsze postanowienie, jeżeli przedstawiciel Towarzystwa nie rozpoczął czynności likwidacyjnych w terminie 5 dni roboczych od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie,
  - 3) użycia dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia lub zmniejszenia rozmiarów szkody,
  - 4) zabezpieczenia możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę,
  - 5) udzielenia Towarzystwu pomocy przy wykonywaniu czynności likwidacyjnych, w tym przedstawienia posiadanych dokumentów i informacji niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody, jej rozmiarów i wysokości odszkodowania,
  - 6) niezwłocznego zawiadomienia Policji o każdej szkodzie, powstałej w wyniku przestępstwa,
  - 7) sporządzenia na własny koszt rachunku strat, na podstawie posiadanych materiałów dowodowych i dokumentów.
2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w ust. 1 pkt. 1–2 Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło Towarzystwu ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
3. Skutki braku zawiadomienia Towarzystwa o wypadku nie następują, jeżeli Towarzystwo w terminie wyznaczonym do zawiadomienia o zdarzeniu otrzymało wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
4. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 pkt. 3–6 Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z powodu niezachowania tych obowiązków.

Ustalenie wysokości i rozmiaru szkody

§ 16

1. Wysokość i rozmiar szkody w środkach trwałych ustala się:
  - 1) przy ubezpieczeniu w wartości odtworzeniowej:
    - a) dla budynków i budowli – koszt odbudowy lub remontu na podstawie kosztorysu przedłożonego przez poszkodowanego i zweryfikowanego przez Towarzystwo,
    - b) dla pozostałych środków trwałych – koszt naprawy na podstawie kosztorysu przedłożonego przez poszkodowanego i zweryfikowanego przez Towarzystwo lub koszt nabycia nowego środka trwałego tego samego rodzaju, typu i o takich samych parametrach technicznych, powiększony o koszt montażu,
  - 2) przy ubezpieczeniu w wartości rzeczowej – koszt odbudowy, remontu, naprawy lub koszt nabycia określony w pkt 1, pomniejszony o stopień zużycia,
  - 3) przy ubezpieczeniu w wartości księgowej brutto:
    - a) przy szkodzie całkowitej w wysokości równej sumie ubezpieczenia (wartości księgowej brutto),
    - b) przy szkodzie częściowej:
      - b-1) dla budynków i budowli przy szkodzie częściowej o wartości powyżej 20% sumy ubezpieczenia – jako procent sumy ubezpieczenia (wartości księgowej brutto), odpowiadający udziałowi procentowemu uszkodzonego elementu do wartości całego budynku lub budowli,
      - b-2) dla budynków i budowli przy szkodzie częściowej o wartości poniżej 20% sumy ubezpieczenia – w wysokości równej kosztowi odbudowy lub remontu, ustalonej na podstawie kosztorysu przedłożonego przez Ubezpieczającego i zweryfikowanego przez Towarzystwo lub według wyceny Towarzystwa,
      - b-3) dla pozostałych środków trwałych – jako procent sumy ubezpieczenia (wartości księgowej brutto), odpowiadający udziałowi uszkodzonego elementu do wartości całego środka trwałego,
  - 4) przy ubezpieczeniu w wartości księgowej netto:
    - a) przy szkodzie całkowitej w wysokości równej sumie ubezpieczenia (wartości księgowej netto),
    - b) przy szkodzie częściowej:
      - b-1) dla budynków i budowli – jako procent sumy ubezpieczenia (wartości księgowej netto), odpowiadający udziałowi procentowemu uszkodzonego elementu do wartości całego budynku lub budowli,
      - b-2) dla pozostałych środków trwałych – jako procent sumy ubezpieczenia (wartości księgowej netto), odpowiadający udziałowi procentowemu uszkodzonego elementu do wartości całego środka trwałego.

2. Wysokość i rozmiar szkody w środkach obrotowych oraz środkach nietrwałych ustala się na podstawie ceny nabycia lub kosztów wytworzenia.
3. Wysokość i rozmiar szkody w szybach i innych przedmiotach szklanych ustala się według wartości przedmiotu tego samego rodzaju, gatunku, grubości, wymiarów itp., nie większej jednak niż suma ubezpieczenia odpowiednia dla danej kategorii mienia.
W ramach sumy ubezpieczenia wysokość szkody zwiększa się o niezbędne koszty:
  - 1) demontażu i montażu,
  - 2) transportu,
  - 3) wykonania napisów lub znaków reklamowych lub informacyjnych, o ile koszty te zostały uwzględnione w sumie ubezpieczenia,
  - 4) ustawienia i rozebrania rusztowań niezbędnych do naprawy bądź wymiany zniszczonego lub uszkodzonego przedmiotu.
4. Wysokość i rozmiar szkody w wartościach pieniężnych określa się:
  - 1) przy ubezpieczeniu znaków pieniężnych – według wartości nominalnej; w odniesieniu do zagranicznych znaków pieniężnych po przeliczeniu na złote polskie według średniego kursu NBP z dnia ustalenia odszkodowania,
  - 2) przy ubezpieczeniu dokumentów zastępujących w obrocie gotówkę, złota, srebra i wyrobów z tych metali, kamieni szlachetnych, pereł oraz platyny i innych metali z grupy platynowców – według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia.
5. Wysokość i rozmiar szkody w nakładach inwestycyjnych – określając koszt odbudowy lub remontu ustalony na podstawie kosztorysu Ubezpieczającego i zweryfikowanego przez Towarzystwo.
6. Wysokość i rozmiar szkody w mieniu przyjętym od osób trzecich w celu wykonania usługi ustala się na podstawie wartości przedmiotu określonej w dowodzie przyjęcia, powiększonej o udokumentowaną wartość kosztów poniesionych przez Ubezpieczającego. Wartość ta nie może być większa, niż aktualna wartość rynkowa przedmiotu ubezpieczenia, uwzględniająca okres jego użytkowania.
7. Wysokość i rozmiar szkody w mieniu przyjętym od osób trzecich do sprzedaży komisowej ustala się na podstawie wartości przedmiotu określonej w dowodzie przyjęcia pomniejszonej o prowizję komisową; wartość ta nie może być większa, niż aktualna wartość rynkowa przedmiotu ubezpieczenia, uwzględniająca okres jego użytkowania.
8. Wysokość i rozmiar szkody w mieniu prywatnym pracowników Ubezpieczającego ustala się na podstawie aktualnych cen obowiązujących w handlu detalicznym na danym terenie z potrąceniem stopnia zużycia.

§ 17

1. Po powstaniu szkody Towarzystwo i Ubezpieczający lub Ubezpieczony mogą powołać rzeczoznawców celem ustalenia przyczyny lub wielkości szkody; wspólnie lub każda we własnym imieniu.

2. W razie rozbieżności w ustaleniach rzeczoznawców działających w imieniu Towarzystwa i Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, strony umowy mogą wspólnie powołać innego rzeczoznawcę, który na podstawie ustaleń rzeczoznawców stron umowy oraz ustaleń własnych wyda opinię wiążącą dla Towarzystwa i Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego.
3. Strona umowy ponosi koszty rzeczoznawcy, którego powołała.
4. Strony umowy ponoszą po połowie koszty rzeczoznawcy, którego wspólnie powołały.

Ustalenie wysokości odszkodowania

§ 18

1. Odszkodowanie ustala się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, zmniejszonej lub zwiększonej stosownie do postanowień OWU, nie większej jednak niż suma ubezpieczenia.
2. Wysokość odszkodowania ustala się przyjmując za podstawę:
  - 1) rachunek strat sporządzony przez Ubezpieczającego i zweryfikowany przez Towarzystwo,
  - 2) stan faktyczny szkody i okoliczności jej powstania, stwierdzone przez przedstawiciela Towarzystwa na miejscu szkody przy współudziale Ubezpieczającego lub osób przez niego wskazanych,
  - 3) koszty i ceny obowiązujące na danym terenie w dniu powstania szkody.
3. Jeżeli poszkodowany nie przedstawi rachunku strat, wówczas wypłata odszkodowania następuje na podstawie wyceny Towarzystwa.
4. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględnia się podatek VAT, o ile tak stanowi umowa ubezpieczenia.
5. W przypadku szkody całkowitej ustaloną wysokość odszkodowania zmniejsza się o wartość pozostałości mienia, które może być przeznaczone do dalszego użytku, sprzedaży, przeróbki lub naprawy.
6. Wysokość odszkodowania pomniejsza się o ustaloną w umowie ubezpieczenia franszyzę redukcyjną.
7. W przypadku braku możliwości naprawy lub odbudowy mienia, za które ma być wypłacone odszkodowanie, Towarzystwo może uzależnić wypłatę odszkodowania od przeniesienia praw własności tego mienia na rzecz Towarzystwa.

§ 19

1. Jeżeli suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia zawartej w systemie na sumy stałe jest niższa od wartości ustalonej zgodnie z § 10 ust. 2 lub jeżeli suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia zawartej w systemie na sumy zmienne jest niższa od wartości ustalonej zgodnie z § 10 ust. 3 (niedoubezpieczenie), wówczas wysokość ustalonego odszkodowania ulega zmniejszeniu proporcjonalnie w stosunku, w jakim suma ubezpieczenia określonego przedmiotu ubezpieczenia pozostaje do wartości w dniu szkody, z zastrzeżeniem postanowień ust. 2.

2. Jeżeli przy sumie ubezpieczenia określonej według wartości odtworzeniowej niedoubezpieczenie przedmiotu ubezpieczenia nie przekroczy 20% faktycznej wartości tego przedmiotu, wówczas postanowień ust. 1 nie stosuje się.
3. Jeżeli suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia jest wyższa od wartości przedmiotu ubezpieczenia w dniu szkody (tzw. nadubezpieczenie), wysokość odszkodowania ustala się w oparciu o faktyczną wartość przedmiotu ubezpieczenia.
4. Odszkodowanie za uszkodzone elementy zabezpieczenia uwzględnia się w granicach łącznej sumy ubezpieczenia, do wysokości udokumentowanych kosztów naprawy lub wymiany.
5. Jeżeli w czasie wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową nie były sprawne lub nie były włączone zabezpieczenia:
  - 1) za które udzielono zniżki w składce, odszkodowanie zmniejsza się o taki procent, o jaki została zmniejszona składka,
  - 2) których posiadanie było warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia, Towarzystwo może odmówić wypłaty odszkodowania w całości, chyba, że niedopełnienie tego warunku nie miało wpływu na powstanie szkody, jej wysokość albo skuteczność dochodzenia roszczenia regresowego.

Wypłata odszkodowania

§ 20

1. Wypłata odszkodowania następuje na podstawie uznania roszczenia przez Towarzystwo, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. Odszkodowanie wypłaca się w terminie 30 dni od daty otrzymania przez Towarzystwo zawiadomienia o zdarzeniu.
3. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania Towarzystwo wypłaca w terminie określonym w ust. 2.
4. Odszkodowanie wypłaca się na w formie przelewu na rachunek bankowy wskazany przez uprawnionego.
5. W przypadku wyboru przez uprawnionego innej formy wypłaty niż określona w ust. 4, koszt związany z realizacją płatności potrącany jest z wypłacanego odszkodowania.

Roszczenia regresowe

§ 21

1. Z dniem wypłaty odszkodowania na Towarzystwo przechodzi prawo dochodzenia roszczeń od osoby trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości wypłaconego odszkodowania.

2. Nie przechodzą na Towarzystwo roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba, że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
3. Jeżeli Towarzystwo pokryło część szkody, Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części, pierwszeństwo w zaspokojeniu roszczeń.
4. Jeżeli Ubezpieczający zrzekł się bez zgody Towarzystwa roszczenia przeciwko osobie odpowiedzialnej za szkodę lub je ograniczył, Towarzystwo może odmówić wypłaty odszkodowania lub odpowiednio je zmniejszyć w takiej części, w jakiej zostało zmniejszone roszczenie Towarzystwa przeciwko osobie odpowiedzialnej za szkodę.
5. Jeżeli zrzeczenie lub ograniczenie roszczenia miało miejsce po wypłacie odszkodowania, Towarzystwo może zażądać zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

Rozpatrywanie odwołań, skarg i zażaleń

§ 22

Towarzystwo przed zawarciem umowy ubezpieczenia udziela Ubezpieczającemu informacji dotyczących sposobu i trybu rozpatrywania skarg i zażaleń zgłaszanych przez Ubezpieczającego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, a także organu właściwego do ich rozpoznania.

§ 23

1. Ubezpieczony lub uprawniony z umowy ubezpieczenia może wnosić odwołania, skargi i zażalenia związane z działalnością Towarzystwa:
  - 1) w sprawach dotyczących zawarcia umowy ubezpieczenia – do dyrektora biura regionalnego Towarzystwa, w którym została lub miała być zawarta umowa ubezpieczenia,
  - 2) w pozostałych sprawach – do Zarządu Towarzystwa – za pośrednictwem biura regionalnego, w którym została lub miała być zawarta umowa ubezpieczenia.
2. Odwołanie, skarga lub zażalenie dotyczące zakresu odpowiedzialności lub wysokości odszkodowania powinno być wniesione w terminie 30 dni od daty doręczenia stanowiska Towarzystwa w sprawie.
3. Odwołania, skargi i zażalenia powinny być wnoszone na piśmie.

§ 24

1. Towarzystwo rozpatruje odwołanie, skargę lub zażalenie w terminie 30 dni od dnia jego wniesienia.
2. W razie zaistnienia istotnych przyczyn uniemożliwiających zachowanie terminu określonego w ust. 1, Towarzystwo zawiadamia o tym osobę wnoszącą odwołanie, skargę lub zażalenie podając przyczyny opóźnienia w ciągu 7 dni od stwierdzenia tych przyczyn.

§ 25

1. Jeżeli z treści odwołania, skargi lub zażalenia nie można ustalić jego przedmiotu, Towarzystwo zwraca się do osoby wnoszącej odwołanie, skargę lub zażalenie o wyjaśnienie lub uzupełnienie jego treści w terminie 7 dni od otrzymania pisma Towarzystwa w tej sprawie z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie odwołania, skargi lub zażalenia bez rozpoznania.
2. W razie usunięcia braków zgodnie z ust. 1, termin do rozpatrzenia odwołania, skargi lub zażalenia liczy się od dnia usunięcia braków.

§ 26

1. Spory jakie mogą wynikać z umowy ubezpieczenia podlegają rozpoznaniu przed sądem właściwym dla siedziby pozwanego albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania/siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
2. W kwestiach nieuregulowanych niniejszymi ogólnymi warunkami ubezpieczenia mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego, ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz postanowienia statutu Towarzystwa.

***

Podstawę obowiązywania niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia stanowi Uchwała nr 218/09 Zarządu T UW „T UW” z dnia 5 sierpnia 2009 r. oraz Zarządzenie Prezesa T UW „T UW” nr 27/09 z dnia 5 sierpnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia do obrotu niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia.

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia obowiązują od dnia 1 września 2009 r.

CZŁONEK ZARZĄDU

Agnieszka Różga

PREZES ZARZĄDU

Ewa Stachura – Kruszewska

ZAŁĄCZNIK

Wymogi zabezpieczenia mienia objętego ubezpieczeniem

§ 1

1. Ubezpieczone mienie musi znajdować się w pomieszczeniach należycie zabezpieczonych, przy czym ściany, sufity, podłogi i dachy nie mogą posiadać nie zabezpieczonych otworów, przez które możliwy jest dostęp do ubezpieczonego mienia bez włamania. Pomieszczenia wykonane w całości lub w części z siatki drucianej lub innych konstrukcji ażurowych, a także z brezentu, powłok z tworzyw sztucznych itp. materiałów (np. budowle pneumatyczne, tunele foliowe, namioty), nie są uważane za pomieszczenia należycie zabezpieczone. Postanowienie to nie odnosi się do przypadku podanego w ust. 9.
2. Wszystkie drzwi zewnętrzne prowadzące do lokalu objętego ubezpieczeniem powinny być zamknięte co najmniej na dwa różne zamki wielozapadkowe lub na jeden zamek wielozapadkowy i jedną kłódkę bądź dwie różne kłódki wielozastawkowe zawieszona na oddzielnych skoblach, z wyjątkiem drzwi otwieranych kartą magnetyczną, z zastrzeżeniem, że gdy przedmiotem ubezpieczenia jest mienie ruchome o wartości 50 000 PLN i wyższej, co najmniej jeden z tych zamków winien posiadać atest. Właściwe działanie drzwi otwieranych kartą magnetyczną winno być potwierdzone aktualnym atestem Instytutu Mechaniki Precyzyjnej lub Zakładu Rozwoju Technicznej Ochrony Mienia. Przy drzwiach dwuskrzydłowych, jedno skrzydło powinno być unieruchomione przy pomocy zasuwki u góry i u dołu od wewnętrznej strony lokalu. Oszkłone drzwi powinny być na całej powierzchni zabezpieczone co najmniej jednym z następujących antywłamaniowych zabezpieczeń: kratami, żaluzjami, roletami lub szybami warstwowymi co najmniej typu (klasy) P-3. Drzwi oszkłone nie mogą posiadać zamków, które można otworzyć z wewnątrz bez klucza, po uprzednim wybiciu szyby.
3. Okna i inne zewnętrzne otwory w lokalach znajdujących się na parterze i poniżej, a także w lokalach znajdujących się na wyższych kondygnacjach, do których jest dostęp z położonych pod nimi lub obok nich przybudówek, balkonów, tarasów lub dachów, jak również otwory na strychach i w piwnicach, z których jest przejście do dalszych pomieszczeń objętych ubezpieczeniem, powinny być na całej powierzchni zabezpieczone co najmniej jednym z następujących antywłamaniowych zabezpieczeń: kratami, żaluzjami, roletami, okiennicami stalowymi lub szybami warstwowymi co najmniej typu (klasy) P-3.
4. Kraty, żaluzje, okiennice, szyby powinny być takiej konstrukcji i założone w taki sposób, aby przedostanie się do wnętrza lokalu nie było możliwe bez uprzedniego ich uszkodzenia. Ściany z płyt luksferowych (szklane profilowane cegielki) nie są otworami, o których wyżej mowa, i nie ma obowiązku ich zabezpieczenia we wskazanym wyżej sposób.
5. Jeżeli sztaby, skoble i zawiasy zewnętrzne nie są wmurowane w ścianę, muszą być przytwierdzone śrubami zaklinowanymi lub w inny sposób zamocowanymi od wewnątrz.
6. Postanowienia ust. 2 i 3 dotyczące dodatkowych zabezpieczeń oszklonych drzwi, okien i innych zewnętrznych otworów nie mają zastosowania w obiektach:
  - 1) stale strzeżonych,
  - 2) zaopatrzonych w czynne elektroniczne urządzenia sygnalizacyjno – alarmowe.
7. W przypadku, gdy wymogi dotyczące zabezpieczeń określone w ust. 1–5 z przyczyn niezależnych od Ubezpieczającego (np. wskutek wydanego przez uprawniony do tego organ zakazu lub gdy drzwi zewnętrzne zgodnie z założeniami projektowymi mogą posiadać tylko jeden zamek), nie mogą być spełnione, Towarzystwo może określić inne warunki zabezpieczenia miejsca ubezpieczenia.
8. Jeżeli miejsce ubezpieczenia jest połączone z obcym lokalem drzwiami, oknem lub innym otworem, powinny być one zamurwane co najmniej na grubość 1/2 cegły albo zabezpieczone w sposób określony w ust. 1–5.
9. Przy ubezpieczeniu wyłącznie pojazdów samochodowych stanowiących środki obrotowe Ubezpieczającego lub mienie osób trzecich przyjęte przez Ubezpieczającego w celu wykonania usługi, za pomieszczenie należycie zabezpieczone uważa się również otwarty teren ogrodzony parkanem z siatki drucianej lub murowanym, względnie żelbetowym płotem, objęty całodobową bezpośrednią ochroną fizyczną i oświetlony w porze nocnej; wjazd na parking powinien być zabezpieczony przez cały dzień zamkniętym szlabanem, bramą lub barierą, przy wjeździe powinna być umieszczona kolczatka. Wewnątrz pojazdu nie mogą być pozostawione kluczyki, a wszystkie drzwi w pojazdach krytych powinny być zamknięte na zamek lub w inny sposób zabezpieczone od wewnątrz.
10. Klucze zapasowe do miejsca ubezpieczenia oraz kluczyki do ubezpieczanych pojazdów samochodowych i maszyn samobieżnych muszą być przechowywane w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nie uprawnionym. W razie zaginięcia kluczy (także zapasowych) Ubezpieczający, po powzięciu o tym wiadomości, obowiązany jest bezzwłocznie zmienić zamknięcia.
11. Przy ubezpieczeniu mienia jednostek handlowych, prowadzących sprzedaż artykułów alkoholowych, tytoniowych, sprzętu elektronicznego, wyrobów skórzanym i kuśnierskich oraz jubilerskich, o wartości przekraczającej 100 000 PLN, Ubezpieczający, oprócz zabezpieczeń wymienionych w ust. 1–8 i 10, zobowiązany jest do zainstalowania czynnego elektronicznego urządzenia sygnalizacyjno – alarmowego lub ustanowienia stałego dozoru.

§ 2

1. Przy ubezpieczeniu wartości pieniężnych Towarzystwo odpowiada w granicach sumy ubezpieczenia, o ile te wartości są przechowywane i transportowane zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa w sprawie zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne.
2. W zależności od klasy odporności na włamanie urządzenia lub pomieszczenia do przechowywania wartości pieniężnych, suma ubezpieczenia ograniczona jest do kwoty wyrażonej w jednostkach obliczeniowych (j.o.)¹:

Klasa odporności na włamanie	Odpowiedzialność Towarzystwa do kwoty wyrażonej w j.o.
I	do 0,5
II	do 1,5
III	do 3,0
IV	do 5,0
V	do 8,0
VI	do 12,0
VII	do 16,0

¹ j.o. – jednostka obliczeniowa stanowi 120-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za ostatni kwartał na podstawie informacji Prezesa GUS

3. Ustalenie klasy odporności na włamanie urządzenia lub pomieszczenia spoczywa na Ubezpieczającym.
4. Urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych powinny być trwale przymocowane do podłoża lub ściany pomieszczenia, w którym się znajdują.
5. Pod pojęciem transportu wartości pieniężnych rozumie się każdorazowe ich przenoszenie bądź przewożenie poza miejscem ubezpieczenia (stałego przechowywania).
6. W zależności od sposobu zabezpieczenia wartości pieniężnych w czasie transportu suma ubezpieczenia ograniczona jest do kwoty podanej poniżej, wyrażonej w jednostkach obliczeniowych:

Warunki transportu	Odpowiedzialność Towarzystwa do kwoty wyrażonej w j.o.
osoba transportująca może być bez konwojenta	do 0,3
osoba transportująca jest chroniona przez co najmniej jednego konwojenta, który może być nieuzbrojony	do 1,0
osoba transportująca jest chroniona przez co najmniej jednego konwojenta uzbrojonego w broń palną z ostrą amunicją	do 5,0
osoba transportująca jest chroniona przez co najmniej dwóch konwojentów uzbrojonych w broń palną z ostrą amunicją	do 15,0
osoba transportująca jest chroniona przez co najmniej trzech konwojentów uzbrojonych w broń palną z ostrą amunicją	do 50,0

7. Przy zastosowaniu odpowiednich zabezpieczeń technicznych transporty wartości pieniężnych w kwocie do 1,0 j.o. mogą być wykonywane pieszo, o ile użycie pojazdu mechanicznego nie jest uzasadnione ze względu na odległość dzielącą pomieszczenie z którego są pobierane do pomieszczenia do którego są transportowane.
8. Transporty wartości pieniężnych w kwocie większej niż 1,0 j.o. mogą być wykonywane tylko przy użyciu pojazdów specjalnych lub przystosowanych do przewozu wartości pieniężnych.